

Metody Numeryczne - Projekt II

student: Bartłomiej Krawczyk
indeks: 310774

Zadanie 1

Treść

Proszę znaleźć wszystkie pierwiastki funkcji $f(x) = 2.1 - 2x - e^{-x/2}$ w przedziale $[10, -10]$ używając dla każdego zera:

- własnego solwera z implementacją metody **siecznych**
- podanego na stronie przedmiotu solwera **newton.m** z implementacją metody Newtona

Funkcja zadana

$$f(x) = 2.1 - 2x - e^{-x/2}$$

```
function y = function1(x)
    y = 2.1 - 2 * x - exp(-x / 2);
end
```

Rozwiązanie a)

W metodzie siecznych prowadzimy sieczną zawsze między dwoma ostatnio wyznaczonymi punktami. Nie dbamy przy tym o zachowanie przedziału izolacji pierwiastka.

W celu wyznaczenia kolejnego punktu wyznaczamy miejsce przecięcia siecznej z prostą $y = 0$. Liczymy to korzystając z podobieństwa trójkątów prostokątnych:

$$\frac{f(x_n) - f(x_{n-1})}{x_n - x_{n-1}} = \frac{f(x_n) - 0}{x_n - x_{n+1}}$$

wyznaczając x_{n+1} otrzymujemy:

$$x_{n+1} = x_n - \frac{f(x_n)(x_n - x_{n-1})}{f(x_n) - f(x_{n-1})} = \frac{x_{n-1}f(x_n) - x_nf(x_{n-1})}{f(x_n) - f(x_{n-1})}$$

Program

```
function [xf, ff, iexe, texe] = secant(f, x, delta, imax)
%
%   CEL
%       Poszukiwanie pierwiastka funkcji jednej zmiennej
%       metoda siecznych
%
%   PARAMETRY WEJŚCIOWE
```

```

%      f      - funkcja dana jako wyrażenie
%      x      - przedział początkowy
%      delta  - dokładność
%      imax   - maksymalna liczba iteracji
%
%  PARAMETRY WYJŚCIOWE
%      xf      - rozwiązanie
%      ff      - wartość funkcji w xf
%      iexe    - liczba iteracji wykonanych
%      texe    - czas obliczeń [s]
tic;
i = 0;

x0 = min(x);
x1 = max(x);
fx0 = feval(f,x0);
fx1 = feval(f, x1);

while abs(fx1) > delta && i < imax
    i = i + 1;
    [x0, fx0, x1, fx1] = nextVal(f, x0, fx0, x1, fx1);
end

texe = toc;
iexe = i;

xf = x1;
ff = fx1;
end

function [x0, fx0, x1, fx1] = nextVal(f, x0, fx0, x1, fx1)
    x = (x0 * fx1 - x1 * fx0) / (fx1 - fx0);

    x0 = x1;
    fx0 = fx1;
    x1 = x;
    fx1 = feval(f, x1);
end

```

Rozwiązanie b)

Metoda Newtona (stycznych), aproksymuje funkcję korzystając z jej liniowego przybliżenia. Wylicza je poprzez ucięcie rozwinięcia w szereg Taylora w aktualnym punkcie x_n

$$f(x) \approx f(x_n) + f'(x_n)(x - x_n)$$

Kolejny punkt x_{n+1} jest wyliczany z przyrównania do zera aproksymacji liniowej funkcji $f(x)$:

$$f(x_n) + f'(x_n)(x_{n+1} - x_n) = 0$$

wyznaczając x_{n+1} otrzymujemy:

$$x_{n+1} = x_n - \frac{f(x_n)}{f'(x_n)}$$

Program

```

function [xf, ff, iexe, texe] = newton(f, x0, delta, imax)
%
% CEL
%     Poszukiwanie pierwiastka funkcji jednej zmiennej
%     metoda Newtona (stycznych)
%
% PARAMETRY WEJSCIOWE
%     f      - funkcja dana jako wyrażenie
%     x0     - punkt początkowy
%     delta  - dokładność
%     imax   - maksymalna liczba iteracji
%
% PARAMETRY WYJSCIOWE
%     xf     - rozwiązanie
%     ff     - wartość funkcji w xf
%     iexe   - liczba iteracji wykonanych
%     texe   - czas obliczeń [s]
%
% PRZYKŁADOWE WYWOŁANIE
%     >> [xf, ff, iexe, texe] = newton(@ (x) sin(x), 2, 1e-8, 100)
%
syms X
% obliczenie pochodnej reprezentowanej jako funkcja anonimowa
df = matlabFunction(diff(f(X), X));
tic;
i = 0;
x = x0;
fx = feval(f,x);
while abs(fx) > delta && i < imax
    i = i + 1;
    % iteracyjne obliczanie nowego przybliżenia pierwiastka
    x = x - fx/df(x);
    fx = feval(f, x);
end
texe = toc;
iexe = i;

xf = x;
ff = fx;
end

```

Wyniki

Program

```

function plot_2_1()
x = -10 : 0.1 : 10;
f = @ (x) function1(x);
delta = 1e-8;
imax = 100;

y = f(x);

tiledlayout(2, 1);

```

```

nexttile;
hold on;
title('Metoda Siecznych');
xlabel('x');
ylabel('y');
plot(x, y);
plot(x, zeros(length(x), 1));
[xf, ff] = zerosSecant(f, [-10 : 1 : 0; 0 : 1 : 10]', delta, imax);
scatter(xf, ff);
hold off;

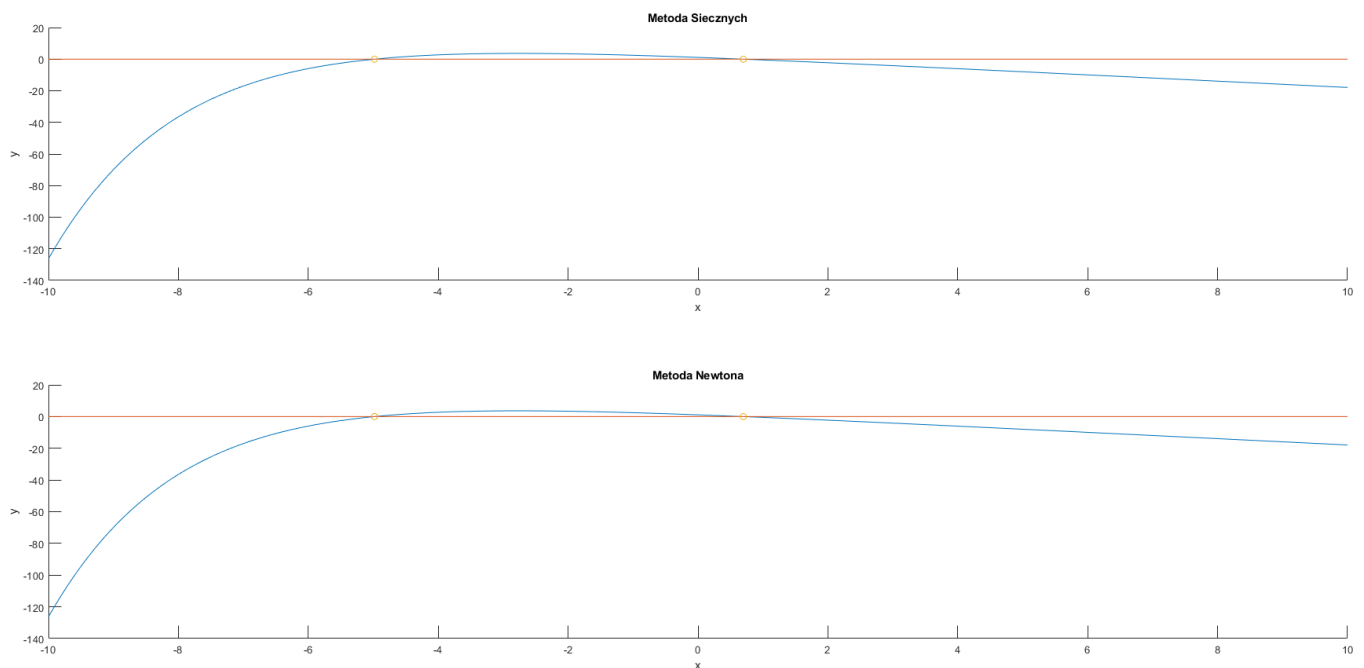
fprintf('\n');

nexttile;
hold on;
title('Metoda Newtona');
xlabel('x');
ylabel('y');
plot(x, y);
plot(x, zeros(length(x), 1));
[xf, ff] = zerosNewton(f, -10 : 2 : 10, delta, imax);
scatter(xf, ff);
hold off;

end

```

Wykres

Metoda Siecznych

Program

```

function [x, y] = zerosSecant(f, pp, delta, imax)
    [n, ~] = size(pp);

    x = zeros(n, 1);

```



```
y(i) = ff;
```

```
fprintf('%f\t| %f\t| %f\t| %f\t| %f\t| %f\t| %f s\t\n', [pp(i), f(pp(i)),  
xf, ff, iexe, texe]);  
end  
end
```

Wynik

pp	f(pp)	pk	f(pk)	Iterations	Time
-10.000000	-126.313159	-4.979683	-0.0000000005	7	0.000013 s
-8.000000	-36.498150	-4.979683	-0.0000000000	6	0.000009 s
-6.000000	-5.985537	-4.979683	-0.0000000000	5	0.000012 s
-4.000000	2.710944	-4.979683	-0.0000000001	5	0.000009 s
-2.000000	3.381718	0.697154	-0.0000000000	5	0.000010 s
0.000000	1.100000	0.697154	-0.0000000004	3	0.000008 s
2.000000	-2.267879	0.697154	-0.0000000021	3	0.000009 s
4.000000	-6.035335	0.697154	-0.0000000000	4	0.000016 s
6.000000	-9.949787	0.697154	-0.0000000000	4	0.000025 s
8.000000	-13.918316	0.697154	-0.0000000000	4	0.000012 s
10.000000	-17.906738	0.697154	-0.0000000000	4	0.000009 s

Komentarz

Obie metody poradziły sobie ze znalezieniem miejsc zerowych funkcji. Obie metody znalazły miejsce zerowe w podobnej liczbie iteracji. Metoda siecznych jest minimalnie szybsza jeśli chodzi o czas wykonania.

Metoda siecznych może zawieść gdy:

- wartości funkcji w kolejnych punktach są zbliżone - możliwe jest, że znacznie oddalimy się od początkowego przedziału - mianownik $f(x_n) - f(x_{n-1})$ będzie bliski 0
 - tak się dzieje np. w przypadku przyjęcia punktów początkowych $[-6.000000, 4.000000]$, już w pierwszej iteracji algorytmu osiągamy $x_2 = -1.2080e + 03$, znacznie oddalone od przyjętego przedziału, w kolejnych iteracjach osiągamy na zmianę $-1.2080e + 03$ oraz 4, aż obie wartości x_n oraz x_{n-1} są równe 4, wtedy dochodzimy do dzielenia przez $f(4) - f(4) = 0$, które zwraca wartość nie określoną Nan
- na przedziale testowanym w pewnym punkcie pochodna funkcji jest równa 0 - z tego samego powodu co wyżej

Metoda Newtona może zawieść gdy:

- stosujemy ją w punkcie zbytnio oddalonym od rozwiązania (poza obszarem atrakcji pierwiastka)
- w okolicy punktu testowanego pochodna funkcji jest równa 0 - jeśli trafimy w taki punkt, algorytm może znacznie oddalić się od pierwiastka funkcji

Zadanie 2

Używając metody **Müllera MM1** proszę znaleźć wszystkie pierwiastki wielomianu czwartego stopnia:

$$f(x) = a_4x^4 + a_3x^3 + a_2x^2 + a_1x + a_0$$

$$\begin{bmatrix} a_4 & a_3 & a_2 & a_1 & a_0 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} -1 & 1.5 & 1.5 & 0.5 & 1 \end{bmatrix}$$

Rozwiązanie

Wyliczanie wartości wielomianu w punkcie x

```
function y = horner(a, x)
    n = length(a) - 1;
    y = repmat(a(1), size(x));

    for i = 2 : n + 1
        y = y .* x + a(i);
    end
end
```

Metoda Müllera MM1

Kolejne iteracje bazują na trzech ostatnich punktach: x_0, x_1, x_2 . Gdzie zakładamy, że x_2 to ostatnie przybliżenie pierwiastka α .

Przez te punkty prowadzimy parabolę, a kolejne przybliżenia α wyznaczamy korzystając z wyliczonego pierwiastka paraboli.

W celu wyliczenia paraboli $y(z) = az^2 + bz + c$ wprowadzamy zmienną przyrostową z .

$$z = \begin{bmatrix} x_0 - x_2 \\ x_1 - x_2 \\ 0 \end{bmatrix}$$

Dalej rozwiązujemy układ równań z 3 niewiadomymi (a, b, c):

$$az_0^2 + bz_0 + c = y(z_0) = f(x_0)$$

$$az_1^2 + bz_1 + c = y(z_1) = f(x_1)$$

$$c = y(z_2) = f(x_2)$$

I kolejno wyznaczamy wzory dla parametrów paraboli:

$$c = f(x_2)$$

Podstawiamy wyliczone c do układu równań.

$$az_0^2 + bz_0 = f(x_0) - f(x_2)$$

$$az_1^2 + bz_1 = f(x_1) - f(x_2)$$

Aby uprościć wzory wprowadzam jeszcze jedną zmienną p :

$$p = \begin{bmatrix} f(x_0) - f(x_2) \\ f(x_1) - f(x_2) \end{bmatrix}$$

I wyliczamy wzór na b oraz a:

$$b = \frac{z_0^2 p_1 - p_0 z_1^2}{z_0 z_1 (z_0 - z_1)}$$

$$a = \frac{z_1 p_0 - p_1 z_1}{z_0 z_1 (z_0 - z_1)}$$

Przez te trzy punkty prowadzimy parabolę, a do kolejnego przybliżenia α bierzemy pierwiastek paraboli o mniejszym module:

$$x_3 = x_2 + z_{min}$$

gdzie z_{min} wyliczamy:

$$z_{min} = \begin{cases} \frac{-2c}{b + \sqrt{b^2 - 4ac}}, & \text{dla } |b + \sqrt{b^2 - 4ac}| \geq |b - \sqrt{b^2 - 4ac}| \\ \frac{-2c}{b - \sqrt{b^2 - 4ac}}, & \text{w pozostałych przypadkach} \end{cases}$$

W kolejnej iteracji odrzucamy spośród x_0, x_1, x_2 punkt położony najdalej od ostatnio wyznaczonego przybliżenia x_3 .

Program

```
function [xf, ff, iexe, texe] = mm1(a, x, delta, imax)
%
% CEL
%     Poszukiwanie pierwiastka wielomianu
%     metoda Mullera MM1
%
% PARAMETRY WEJSCIOWE
%     a       - wektor współczynników wielomianu
%     x       - wektor wartości początkowych - 3-elementowy
%     delta   - dokładność
%     imax    - maksymalna liczba iteracji
%
% PARAMETRY WYJSCIOWE
%     xf      - rozwiązanie
%     ff      - wartość funkcji w xf
%     iexe    - liczba iteracji wykonanych
%     texe    - czas obliczeń [s]
tic;
i = 0;

x0 = x(1);
x1 = x(2);
x2 = x(3);
fx0 = horner(a, x0);
fx1 = horner(a, x1);
fx2 = horner(a, x2);

while abs(fx2) > delta && i < imax
    i = i + 1;
    [x0, fx0, x1, fx1, x2, fx2] = nextVal(a, x0, fx0, x1, fx1, x2, fx2);
end

texe = toc;
iexe = i;

xf = x2;
ff = fx2;
```



```

end

function [x0, fx0, x1, fx1, x2, fx2] = nextVal(a, x0, fx0, x1, fx1, x2, fx2)
    % Wylizanie współczynników funkcji kwadratowej

    z = [x0 - x2; x1 - x2]; % zmienne przyrostowe
    p = [fx0 - fx2; fx1 - fx2]; % zmienna pomocnicza - prawa strona układu równań

    C = fx2;
    m = (z(1, 1) * z(2, 1) * (z(1, 1) - z(2, 1)));
    B = (z(1, 1)^2 * p(2, 1) - p(1, 1) * z(2, 1)^2) / m;
    A = (z(2, 1) * p(1, 1) - p(2, 1) * z(1, 1)) / m;

    % Wylizanie pierwiastków funkcji kwadratowej
    s = sqrt(B ^ 2 - 4 * A * C);
    d_p = B + s;
    d_m = B - s;

    z_p = -2 * C / (d_p);
    z_m = -2 * C / (d_m);

    % Wylizanie kolejnego przybliżenia pierwiastka funkcji
    if (abs(d_p) >= abs(d_m))
        z_min = z_p;
    else
        z_min = z_m;
    end

    x3 = x2 + z_min;

    % Odrzucenie jednego z dotychczasowych punktów x0, x1 lub x2
    % (punktu najdalej położonego od x3)
    X = [x0, fx0, abs(x3 - x0);
        x1, fx1, abs(x3 - x1);
        x2, fx2, abs(x3 - x2)];

    [~, idx] = max(X(:, 3));

    X(idx, :) = [];

    x0 = X(1, 1);
    fx0 = X(1, 2);

    x1 = X(2, 1);
    fx1 = X(2, 2);

    x2 = x3;
    fx2 = horner(a, x2);
end

```

Deflacja czynnikiem liniowym z wykorzystaniem schematu Hornera

Jesteśmy w stanie zapisać wielomian w postaci iloczynu $(x - \alpha)$ oraz pewnej funkcji $Q(x)$, która jest wielomianem o stopień niższym niż funkcja $f(x)$.

$$f(x) = a_n x^n + a_{n-1} x^{n-1} + \dots + a_1 x + a_0 = (x - \alpha) Q(x)$$

Gdzie α to pierwiastek funkcji $f(x)$, a $Q(x)$:

$$Q(x) = q_n x^{n-1} + \dots + q_2 x + q_1$$

Wyznaczamy $Q(x)$ korzystając ze schematu Hornera:

$$q_{n+1} \stackrel{\text{def}}{=} 0$$

$$q_i = a_i + q_{i+1}\alpha$$

$$\text{gdzie } i = 0, 1, \dots, n-1$$

Program

```
function q = divHorner(a, alpha)
    n = length(a);
    q = zeros(n - 1, 1);

    q(1) = a(1);

    for i = 2 : n - 1
        q(i) = a(i) + q(i - 1) * alpha;
    end
end
```

Następnie jesteśmy w stanie dalej liczyć pierwiastki funkcji $Q(x)$, które będą również pierwiastkami funkcji $f(x)$. Postępujemy tak do osiągnięcia wszystkich pierwiastków, za każdym razem wyliczając pierwiastki dla wielomianu niższego stopnia.

Program

```
function [xf, ff, iexe, texe] = allMM1(a, x, delta, imax)
%
% CEL
%     Poszukiwanie wszystkich pierwiastków wielomianu
%     metoda Mullera MM1
%
% PARAMETRY WEJŚCIOWE
%     a      - wektor współczynników wielomianu
%     x      - wektor wartości początkowych - 3-elementowy
%     delta  - dokładność
%     imax   - maksymalna liczba iteracji
%
% PARAMETRY WYJŚCIOWE
%     xf     - rozwiązania
%     ff     - wartości funkcji w xf
%     iexe   - liczba iteracji wykonanych dla każdego rozwiązania
%     texe   - czas obliczeń [s] każdego rozwiązania
n = length(a) - 1;
xf = zeros(n, 1);
ff = zeros(n, 1);
iexe = zeros(n, 1);
texe = zeros(n, 1);

for i = 1 : n - 1
    [xf1, ff1, iexe1, texe1] = mm1(a, x, delta, imax);
```

```

a = divHorner(a, xf1);

    xf(i) = xf1;
    ff(i) = ff1;
    iexe(i) = iexe1;
    texe(i) = texe1;
end

tic;
xf(n) = -a(2) / a(1);
ttmp = toc;
ff(n) = horner(a, xf(n));
iexe(n) = 0;
texe(n) = ttmp;
end
```

Program

```
function plot_2_2()
    x = -2 : 0.1 : 3;
    a = [-1 1.5 1.5 0.5 1];
    pp = [-2, 3, 0];
    delta = 1e-8;
    imax = 100;

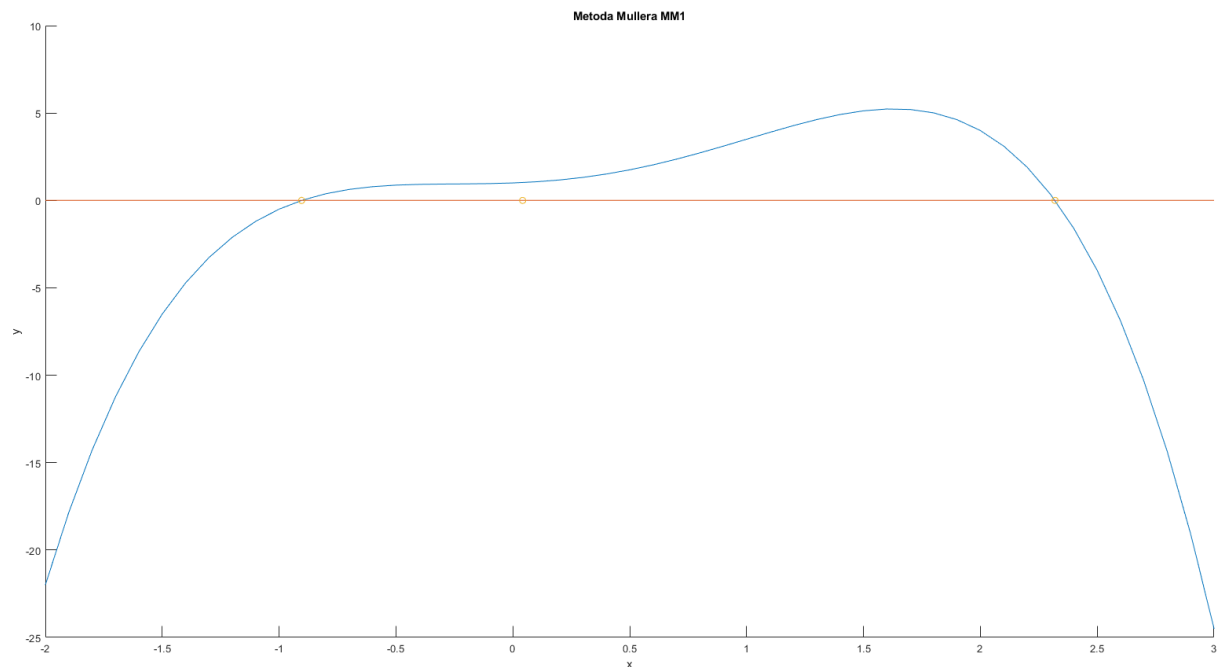
    y = horner(a, x);

    hold on;
    title('Metoda Mullera MM1');
    xlabel('x');
    ylabel('y');
    plot(x, y);
    plot(x, zeros(length(x), 1));
    [xf, ff, iexe, texe] = allMM1(a, pp, delta, imax);
    scatter(xf, ff);
    hold off;

    fprintf('x\t\t\t\t\t|tf(x)\t\t\t\t\t|\tIterations\t|\tTime\n');
    fprintf('-\t\t\t\t\t|-\t\t\t\t\t|-\t\t\t\t\t|-\n');

    for i = 1 : length(xf)

        fprintf('%f+fj\t|\t%f+fj\t|\t%.0f\t\t\t|\t%f s\n', ...
            [real(xf(i)), imag(xf(i)), real(ff(i)), imag(ff(i)), iexe(i), texe(i))]);
    end
end
```


Uwaga: Na wykresie jest tylko pokazana część rzeczywista rozwiązania

```
Warning: Using only the real component of complex data.
> In matlab.graphics.chart.internal.getRealData (line 52)
In scatter>matrixScatter (line 163)
In scatter (line 58)
In plot_2_2 (line 17)
```

Tabela:

x	f(x)	Iterations	Time
-0.903510+0.000000j	-0.000000+0.000000j	9	0.000837 s
0.041916+0.689475j	-0.000000-0.000000j	6	0.000414 s
0.041916-0.689475j	0.000000+0.000000j	1	0.000077 s
2.319678+0.000000j	0.000000+0.000000j	0	0.000196 s

Komentarz

Metoda Mullera MM1 dobrze poradziła sobie ze znajdowaniem wszystkich pierwiastków wielomianu, nawet tych zespolonych.

Najwięcej iteracji wymagało pierwsze rozwiązanie dla wielomianu 4 stopnia. W przypadku wielomianu 2 stopnia od razu policzony został jeden z pierwiastków. Wielomian 1 stopnia policzyłem bez korzystania z funkcji `mm1`, ponieważ można to rozwiązać jednym dzieleniem.